

# **Aansprakelijkheidsverzekering MA OW 2013**

# **Meeùs Aansprakelijkheidsverzekering Onderwijs MA OW 2013**

## **Voorwaarden**

### **Wegwijzer in de voorwaarden**

Artikel	1	Begripsomschrijvingen
Artikel	2	Grondslag van de verzekering
Artikel	3	Omschrijving van de dekking
Artikel	4	Algemene uitsluitingen
Artikel	5	Schade
Artikel	6	Betaling en terugbetaling van premie
Artikel	7	Herziening van tarieven en/of voorwaarden
Artikel	8	Duur en einde van de verzekering
Artikel	9	Aanvullende dekkingbepalingen
		Rubriek A Algemene aansprakelijkheid
		Rubriek B Werkgeversaansprakelijkheid
		Rubriek C Productenaansprakelijkheid
		Rubriek D Milieuaansprakelijkheid

## **Artikel 1 Begripsomschrijvingen**

### **1.1 Polisblad**

Het blad dat bij deze polis hoort met de gegevens en de nadere bepalingen omtrent de voorwaarden van deze verzekering.

### **1.2 Maatschappij**

De verzekeringsmaatschappij of de ondergetekenden.

### **1.3 Verzekeringnemer**

Degene met wie de verzekering is aangegaan en die als zodanig op het polisblad is vermeld.

### **1.4 Verzekerde**

De verzekerden zijn:

**1.4.1** verzekeringnemer, en/of degene die als zodanig is omschreven, in de op het polisblad omschreven hoedanigheid; alsmede als organisator van (school)reizen, stages, excursie etc.

**1.4.2** ondergeschikten van verzekeringnemer ten aanzien van de werkzaamheden die zij voor hem verrichten;

**1.4.3** commissarissen van verzekeringnemer, handelend als zodanig;

**1.4.4** de personeelsvereniging(en) van verzekeringnemer, handelend als zodanig;

**1.4.5** het eigen pensioenfonds van verzekeringnemer, handelend als zodanig;

- 1.4.6** vrijwillige medewerkers van verzekeringnemer, echter alleen wanneer zij ten behoeve van hem activiteiten verrichten;
- 1.4.7** verzekeringnemer, en/of degene die als zodanig is omschreven, in zijn hoedanigheid van eigenaar/exploitant van onroerend goed;
- 1.4.8** de leerlingen persoonlijk, indien zij aansprakelijk mochten worden gesteld voor schade aan derden toegebracht, gedurende de tijd dat zij geacht kunnen worden zich te bevinden onder toezicht van de school of het aan de school verbonden personeel. Tijdens meerdaagse (school)reizen, activiteiten en bijeenkomsten die door het schoolbestuur resp. met goedkeuring of medeweten van het schoolbestuur zijn vastgesteld in binnen- en buitenland, is dit aansprakelijkheidsrisico van de leerlingen eveneens verzekerd gedurende de tijd dat zij niet onder direct toezicht van de school of aan het school verbonden personeel staan;
- 1.4.9** de bij verzekeringnemer, en/of degene die als zodanig is omschreven,werkzame stagiairs, indien zij aansprakelijk mochten worden gesteld voor schade aan derden toegebracht gedurende de tijd dat zij werkzaamheden ten behoeve van verzekeringnemer verrichten. De dekking van de artikelen 1.4.8 en 1.4.9 geldt niet voor zover de aansprakelijkheid op een andere verzekering, al dan niet van oudere datum, is gedekt of gedekt zou zijn indien de onderhavige dekking niet zou hebben bestaan. Van de dekking blijft uitgesloten het eigen risico dat krachtens een dergelijke verzekering geldt.
- 1.4.10** de ouderraad(en) en medezeggenschapsraad(en) en vergelijkbare organen, handelend als zodanig;

## **1.5 Derden**

Ieder ander dan de aansprakelijk gestelde verzekerde(n).

## **1.6 Schade**

Schade aan personen en schade aan zaken.

### **1.6.1 Schade aan personen**

Letsel of benadeling van de gezondheid van personen, al of niet de dood tot gevolg hebbend, met inbegrip van de schade die daaruit voortvloeit. Onder schade aan personen wordt niet verstaan de door (potentiële) benadeelden gemaakte kosten van maatregelen tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 BW en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.

### **1.6.2 Schade aan zaken**

Beschadiging, vernietiging en verdwijning, maar ook verontreiniging of vuil worden, van zaken van anderen dan verzekeringnemer, en/of degene die als zodanig is omschreven, met inbegrip van de schade die daaruit voortvloeit.

Onder schade aan zaken wordt niet verstaan:

- de door (potentiële) benadeelden gemaakte kosten van maatregelen tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 BW en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade;

- het disfunctioneren van informatiedragers (zoals diskette, harde schijf of CD-rom), alsmede verlies of verminking van op informatiedragers opgeslagen data ('bits' en 'bytes') of programmatuur, tenzij een fysieke beschadiging van het stoffelijke materiaal waaruit de desbetreffende informatiedrager is gefabriceerd de directe oorzaak vormt van het disfunctioneren, het verlies of de verminking.

### **1.6.3 Vermogensschade**

In aanvulling op de artikelen 1.6.1 en 1.6.2 wordt onder schade eveneens verstaan:

Schade, niet zijnde zaak- of personenschade geleden door derden.

Vermogensschade is alleen dan gedekt als deze gemeld is aan verzekeraars tijdens het van kracht zijn van deze polis.

Voor vermogensschade wordt niet meer vergoed dan € 500.000,00 per aanspraak en per verzekeringsjaar als sublimiet van de op de polisbladen genoemde limieten.

In aanvulling op de uitsluitingen genoemd in artikel 4 en 9 rubrieken A,B,C en D wordt tevens uitgesloten de aansprakelijkheid voor vermogensschade door of verband houdend met:

- Smaad, laster, belediging, oneerlijke mededinging, aantasting van de eer en/of goede naam;
- Frauduleuze handelingen;
- Het op enigerlei wijze verloren gaan van geld en/of geldswaarden;
- Ontwikkeling van software en advisering ten aanzien van aanschaf, gebruik en toepassing van hard- en software;
- Het niet, niet tijdig of niet volledig leveren van de overeengekomen prestatie en/of dienst;
- Aansprakelijkheid voortvloeiende uit inbreuk op patenten, octrooien, licenties en dergelijke;
- Aansprakelijkheid voortvloeiende uit de Wet Ketenaansprakelijkheid;
- Aansprakelijkheid van Bestuurders, Commissarissen en (mede) beleidsbepalers.
- Gevolgen van het geven van onderwijs waarvoor men geen accreditatie heeft;
- Gevolgen van niet ontvangen van accreditatie.
- Aanspraken van vóór de ingangsdatum van de polis;

### **1.7 Milieuaantasting**

Uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voor zover deze een prikkelende, verontreinigende of een besmetting dan wel bederf veroorzakende werking heeft in of op de bodem, de lucht, het oppervlaktewater, of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang).

## **1.8 Aanspraak**

Vordering tot vergoeding van schade voortvloeiend uit een handelen of nalaten ingesteld tegen verzekerde(n). Aanspraken, al dan niet tegen meer verzekerden ingesteld, die met elkaar verband houden of uit elkaar voortvloeien, worden als één aanspraak beschouwd en worden geacht bij de maatschappij te zijn aangemeld op het moment dat de eerste aanspraak is aangemeld.

## **1.9 Omstandigheid**

Feiten die voortvloeien uit of verband houden met bepaalde handelingen of nalatigheden waaruit een reële dreiging tot een aanspraak kan worden afgeleid.

## **1.10 Handelen of nalaten**

Een gedraging waaruit een aanspraak voortvloeit. Met een handelen of nalaten wordt gelijk gesteld een schadeval waarvoor een verzekerde wordt aangesproken uitsluitend omdat hij een bepaalde hoedanigheid bezit.

## **1.11 Geldigheidsduur**

De periode vanaf de ingangsdatum tot de beëindigingsdatum van de verzekering.

## **1.12 Verzekeringsjaar**

Een periode van twaalf maanden vanaf de premievervaldag en elke aansluitende periode van gelijke duur. Indien de periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de premievervaldag of vanaf de premievervaldag tot de beëindigingsdatum korter is dan twaalf maanden, wordt een dergelijke periode ook als een verzekeringsjaar beschouwd. Bij een geldigheidsduur korter dan twaalf maanden is het verzekeringsjaar gelijk aan de geldigheidsduur.

## **1.13 Bereddingskosten**

Kosten, verbonden aan maatregelen, die tijdens de geldigheidsduur van de verzekering door of vanwege een verzekeringnemer of een verzekerde worden getroffen en redelijkerwijs geboden zijn om onmiddellijk dreigend gevaar van schade af te wenden, waarvoor - in die gevallen - een verzekerde aansprakelijk zou zijn en deze verzekering dekking biedt, of om die schade te beperken. Onder kosten van maatregelen wordt in dit verband mede verstaan schade aan zaken die bij het nemen van de hier bedoelde maatregelen worden ingezet.

## **Artikel 2 Grondslag van de verzekering Algemene omschrijving van de dekking**

**2.1** Deze overeenkomst beantwoordt aan het vereiste van onzekerheid als bedoeld in artikel 7:925 BW. Indien en voor zover de door een derde en/of verzekerde geleden schade op vergoeding, het gevolg is van een gebeurtenis waarvan voor partijen ten tijde van het sluiten van de verzekering onzeker was dat daaruit schade voor de derde en/of verzekerde was ontstaan dan wel naar de normale loop van omstandigheden zou ontstaan.

**2.2** Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

## **Artikel 3 Omschrijving van de dekking**

### **3.1 Verzekerd bedrag**

De maatschappij vergoedt per aanspraak en per verzekeringsjaar voor alle verzekerden tezamen:

- a.** de schade,
- b.** de kosten van verweer en rechtsbijstand overeenkomstig artikel 3.1.1, en
- c.** de kosten ter voorkoming of vermindering van schade overeenkomstig artikel 3.1.2, in totaal tot maximaal de voor de betreffende aanspraak van toepassing zijnde limieten.

Met betrekking tot het maximum verzekerde bedrag per aanspraak en verzekeringsjaar geldt dat de datum van ontvangst van de eerste schriftelijke melding bij de maatschappij van de aanspraak respectievelijk van een omstandigheid bepalend is voor het verzekeringsjaar waaraan de desbetreffende aanspraak respectievelijk omstandigheid wordt toegerekend. Indien de aansprakelijkheid van verzekerden onder meer dan één van de op het polisblad van toepassing verklaarde rubrieken is verzekerd, geldt als verzekerd bedrag uitsluitend het hoogste bedrag dat van toepassing is.

#### **3.1.1 Kosten van verweer**

De maatschappij vergoedt - met inachtneming van artikel 3.1- ingeval van een gedekte schade:

- de kosten van verweer, mits dat met instemming van de maatschappij wordt gevoerd, óók in een eventuele procedure die een benadeelde tegen een verzekerde aanhangig heeft gemaakt;
- de kosten van rechtsbijstand mits die op verzoek van de maatschappij wordt verleend in een tegen een verzekerde aanhangig gemaakte tucht- of strafrechtelijke procedure.

Deze kosten worden evenwel vergoed tot tezamen ten hoogste een bedrag gelijk aan het verzekerde bedrag per aanspraak en met inachtneming van de maximale vergoeding per verzekeringsjaar.

Het eigen risico is op deze kosten niet van toepassing.

### **3.1.2 Bereddingskosten**

**3.1.2.1** de bereddingskosten zoals omschreven in artikel 1.13.

**3.1.2.2** de kosten bedoeld in 3.1.2.1 zullen bij een dreigende schade die het verzekerd bedrag te boven gaat, worden vergoed in de verhouding van het verzekerde bedrag tot het bedrag van de dreigende schade.

### **3.1.3 Brand, explosie, ontploffing**

De verzekerde som voor zaakschade veroorzaakt door brand, explosie en/of ontploffing bedraagt maximaal € 500.000,00 per aanspraak bij zaakschade en € 1.000.000,00 per verzekeringsjaar.

## **3.2 Wettelijke rente**

De maatschappij vergoedt - ingeval van een gedekte schade - zonodig ook boven het verzekerde bedrag de wettelijke rente over het door de verzekering gedekte gedeelte van de hoofdsom. De wettelijke rente wordt evenwel vergoed tot ten hoogste een bedrag gelijk aan het verzekerde bedrag voor de desbetreffende aanspraak.

## **3.3 Geldigheidsgebied**

Het dekkinggebied is de hele wereld. Niet gedekt zijn aanspraken die verband houden met verrichte diensten en/of uitgevoerde werkzaamheden in en/of zaken door verzekerde of anderen bedrijfsmatig geëxporteerd naar de Verenigde Staten van Amerika en/of Canada.

De dekking is eveneens van toepassing voor aanspraken die voortvloeien uit reizen die een verzekerde maakt in uitoefening van zijn bedrijf of beroep in de Verenigde Staten van Amerika en/of Canada, mits deze aanspraken geen verband houden met diensten of werkzaamheden ten behoeve van derden die de verzekerde gedurende de reis verricht.

## **3.4 Voorrisico**

Aanspraken of omstandigheden die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden:

- a.** vóór de ingangsdatum van de verzekering, zijn niet verzekerd;
- b.** tijdens de geldigheidsduur van de verzekering maar vóór de datum van wijziging in de dekking, zijn verzekerd conform de voorwaarden, verzekerd(e) bedrag(en) en eigen risico('s) per aanspraak die vanaf de datum van wijziging van kracht zijn. Voor aanspraken of omstandigheden die op het tijdstip van een verhoging van het verzekerde bedrag bekend zijn bij verzekeringnemer of een aansprakelijk gestelde verzekerde, gelden de verzekerde bedragen en eigen risico's die van toepassing waren vóór het tijdstip van de verhoging.

Indien sprake is van een reeks handelingen of nalatigheden die met elkaar verband houden of uit elkaar voortvloeien, is voor de toepasselijkheid van dit artikel bepalend de datum van de aanvang van deze reeks. Indien de geldigheidsduur van de verzekering is uitgebreid met een voorrisico, zijn binnen de grenzen van deze verzekering eveneens gedekt aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de overeengekomen duur van het voorrisico en tot de overeengekomen limieten.

### **3.5 Namelding**

- a.** Indien de maatschappij overeenkomstig het bepaalde in artikel 14 van haar recht gebruik maakt de verzekering te beëindigen, heeft verzekeringnemer – met uitzondering van het geval dat de opzegging plaatsvindt op basis van de artikel 14.2c of d – het recht om vóór deze beëindigingsdatum tegen dan nader overeen te komen premie en voorwaarden de termijn voor het melden van aanspraken of omstandigheden, die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de geldigheidsduur en, voor zover van toepassing, binnen de overeengekomen duur van het voorrisico, met één jaar te verlengen.
- b.** Indien de verzekering eindigt wegens beëindiging van de verzekerde activiteiten, heeft de verzekeringnemer het recht om vóór deze beëindigingsdatum tegen dan nader overeen te komen premie en voorwaarden de termijn voor het melden van aanspraken of omstandigheden, die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de geldigheidsduur en, voor zover van toepassing, binnen de overeengekomen duur van het voorrisico, met één jaar te verlengen. Deze termijn voor het melden van aanspraken of omstandigheden kan jaarlijks stilzwijgend worden verlengd tegen dan nader overeen te komen premie en voorwaarden, behoudens opzegging conform artikel 14.
- c.** Voor aanspraken of omstandigheden gemeld binnen de overeengekomen periode als bedoeld onder a of b, geldt dat deze worden toegerekend aan het laatste verzekeringsjaar.

### **3.6 Samenloop van verzekeringen**

Indien blijkt dat de door deze verzekering gedekte schade eveneens op (een) andere verzekering(en) is gedekt of daarop zou zijn gedekt indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan, geldt de onderhavige verzekering als excedent van deze andere verzekering(en); uitgesloten blijft het eigen risico dat krachtens deze andere verzekering wordt gelopen.

### **3.7 Cumulatie**

Indien voor een op deze verzekering gedekte schade als gevolg van een wijziging in de polisvoorwaarden meer dan één verzekerd bedrag van toepassing is, zullen deze verzekerde bedragen niet cumuleren, maar is het hoogste bedrag van toepassing.



## **Artikel 4 Algemene uitsluitingen**

*Op deze verzekering zijn de volgende uitsluitingen van toepassing. Uitzonderingen hierop worden apart vermeld.*

### **4.1 Motorrijtuigen**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade toegebracht met of door een motorrijtuig en/of de daarop gemonteerde werktuigen

- dat een verzekerde bezit, houdt, bestuurt of gebruikt;
- waarvoor een verzekerde instructies of aanwijzingen geeft aan de bestuurder van een motorrijtuig en/of de daarop gemonteerde werktuigen;
- dat een verzekerde als werkgever doet of laat gebruiken;
- dat een niet-ondergeschikte gebruikt in het kader van de uitoefening van het bedrijf van verzekeringnemer; waaronder begrepen het WAM- en motorrijtuigenrisico en het werkrisico. Deze polis geldt niet als vervanging van of als aanvulling op een motorrijtuigen-, werkmaterieel- of garageverzekering.

### **Uitzonderingen**

*Wel gedekt is:*

#### **4.1.1 Aanhangwagens**

de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door een aanhangwagen die, na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, veilig buiten het verkeer tot stilstand is gekomen;

#### **4.1.2 Laden/lossen**

de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen; deze insluiting is niet van toepassing indien de lading een gevaarlijke stof is waarvoor verzekerde als exploitant aansprakelijk is op grond van de afdeling 8.14.1 van het BW.

#### **4.1.3 Lading**

de aansprakelijkheid voor schade toegebracht door lading die zich bevindt op dan wel valt of gevallen is van een motorrijtuig; deze insluiting is niet van toepassing indien de lading een gevaarlijke stof is waarvoor verzekerde als exploitant aansprakelijk is op grond van de afdeling 8.14.1 van het BW.

#### **4.1.4 Motorrijtuigen in gebruik bij ondergeschikten**

de aansprakelijkheid van verzekeringnemer als werkgever voor schade toegebracht met of door een motorrijtuig waarvan hij geen eigenaar of houder is en dat bij een ondergeschikte in gebruik was. Uitgesloten blijft schade van de ondergeschikte die het motorrijtuig bestuurt.

#### **4.1.5 Passagiers**

de aansprakelijkheid voor schade toegebracht door een verzekerde als passagier van een motorrijtuig of luchtvaartuig.

## **4.2 Luchtvaartuigen/vaartuigen**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor:

- a.** schade veroorzaakt of toegebracht met of door een luchtvaartuig;
- b.** schade aan zaken veroorzaakt of toegebracht met of door een gemotoriseerd vaartuig.

### **Uitzondering**

*Wel gedekt is:*

#### **4.2.1 Passagiers**

de aansprakelijkheid voor schade toegebracht door een verzekerde als passagier van een luchtvaartuig of vaartuig.

## **4.3 Zaken onder opzicht**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade aan zaken veroorzaakt gedurende de tijd dat een verzekerde of iemand namens hem deze zaken onder zich had, zoals in beheer, ter bewaring, in huur, in gebruik, ten vervoer, ter bewerking of ter behandeling.

### **Uitzonderingen**

*Wel gedekt is:*

#### **4.3.1 Bijzondere dekking voor zaken onder opzicht**

- a.** tot een maximum van € 500.000,- per aanspraak, de aansprakelijkheid voor schade aan zaken – anders dan bedoeld in 4.3.1.b – die de verzekeringnemer en/of degene die als zodanig is omschreven in huur of gebruik heeft, met uitzondering van schade aan motorrijtuigen, lucht- en vaartuigen. Per aanspraak geldt een eigen risico van € 250,-, indien op het polisblad geen hoger eigen risico is vermeld. Per verzekeringsjaar zal voor deze dekking niet meer worden vergoed dan € 1.000.000,-. Niet verzekerd blijft de immateriële schade voortvloeiende uit de dekking als bedoeld in deze alinea;
- b.** tot een maximum van € 25.000,- per aanspraak met een maximum van € 100.000,- per verzekeringsjaar, de aansprakelijkheid voor schade aan zaken van leerlingen/studenten die een ondergeschikte van verzekeringnemer in bewaarneming, beheer had en/of waarover hij toezicht hield.  
Per aanspraak geldt een eigen risico van € 250,- indien op het polisblad geen hoger risico is vermeld. Niet verzekerd blijft de immateriële schade voortvloeiende uit de dekking als bedoeld in deze alinea;
- c.** de aansprakelijkheid voor schade aan zaken die een verzekerde anders dan in huur, pacht, bruikleen, bewaarneming of krachtens lease-overeenkomst onder zich heeft, indien en voor zover ter zake daarvan schade is vergoed door een brandverzekeraar die zich verbonden heeft te handelen overeenkomstig de regels van de Bedrijfsregeling Brandregres (2000);

- d. de aansprakelijkheid voor schade aan zaken van een ondergeschikte voor wie verzekeringnemer en/of degene die als zodanig is omschreven als werkgever aansprakelijk is, met uitzondering van schade aan motorrijtuigen.

#### **4.4 Geleverde zaken/Verrichte werkzaamheden**

Ongeacht wie de schade heeft geleden of de kosten heeft gemaakt, is niet gedekt de aansprakelijkheid voor:

- schade aan zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekeringnemer en/of degene die als zodanig is omschreven zijn geleverd;
- schade en kosten die verband houden met het terugroepen, vervangen, verbeteren of herstellen van de zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekeringnemer en/of degene die als zodanig is omschreven zijn geleverd;
- schade en kosten die verband houden met het geheel of gedeeltelijk opnieuw verrichten van de werkzaamheden die door of onder verantwoordelijkheid van verzekeringnemer en/of degene die als zodanig is omschreven zijn verricht.

#### **4.5 Bijzondere bedingen**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid die voortvloeit uit een boete-, schadevergoedings-, garantie-, vrijwarings- of soortgelijk beding, tenzij en voor zover aansprakelijkheid ook zou hebben bestaan zonder deze bedingen.

#### **4.6 Molest**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door of ontstaan uit gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en mouterij. De zes genoemde vormen van molest en de definities daarvan vormen een onderdeel van de tekst die het Verbond van Verzekeraars in Nederland op 2 november 1981 heeft gedeponerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Den Haag.

#### **4.7 Atoomkernreacties**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt door, opgetreden bij of voortgevloeid uit atoomkernreacties, onverschillig hoe deze zijn ontstaan.

#### **Uitzondering**

*Wel gedekt is:*

##### **4.7.1 Gebruik of bestemming**

de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door radioactieve nucliden die zich buiten een kerninstallatie bevinden en die gebruikt worden of bestemd zijn om gebruikt te worden voor industriële, commerciële, landbouwkundige, medische, wetenschappelijke, onderwijskundige doeleinden of niet- militaire beveiligingsdoeleinden. Onder 'kerninstallatie' wordt verstaan een kerninstallatie in de zin van de Wet Aansprakelijkheid

Kernongevallen (Staatsblad 1979-225) en een kerninstallatie aan boord van een schip.

Deze uitzondering geldt uitsluitend:

- indien er een door de bevoegde overheid afgegeven vergunning (voor zover vereist) van kracht is voor vervaardiging, gebruik, opslag en het zich ontdoen van radioactieve stoffen;
- indien en voor zover er geen derde aansprakelijk is voor de geleden schade krachtens enige wet of enig verdrag.

#### **4.8 Opzet**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid:

- van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten;
- van een tot een groep behorende verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten van één of meer tot de groep behorende personen, ook in geval niet de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

Aan het opzettelijke karakter van dit wederrechtelijk handelen of nalaten doet niet af dat de verzekerde of, ingeval deze tot een groep behoort, één of meer tot de groep behorende personen zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert/verkeren, dat deze/die niet in staat is/zijn de wil te bepalen.

#### **4.9 Overtreding voorschriften**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade tengevolge van een handelen of nalaten dat bewust in strijd is met enig van overheidswege gegeven voorschrift, indien zulks is geschied in opdracht van of met goedvinden van verzekerden. Indien de betreffende verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of bedrijfsleiding, alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde, die door een lid van de directie is belast met bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

#### **4.10 Vermogensdelicten**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade door een vermogensdelict van een verzekerde.

#### **4.11 Onjuiste mededelingen**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade, indien verzekerde met betrekking tot de melding en/of behandeling van de schade opzettelijk een verkeerde voorstelling van zaken geeft of laat geven of een onware opgave doet of laat doen.

#### **4.12 Vestiging buiten Nederland**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid in verband met een vestiging buiten Nederland, tenzij de maatschappij en verzekeringnemer anders overeenkomen.

#### **4.13 Asbest**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door, voortvloeiend uit of verband houdend met asbest of asbesthoudende zaken.

#### **4.14 Seksuele gedragingen**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid:

- van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook;
- van een tot een groep behorende verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook van één of meer tot de groep behorende personen, ook ingeval niet de verzekerde zelf zich zodanig heeft gedragen.

#### **4.15 Terrorisme**

Voorts is ten aanzien van het terrorismerisico bepaald dat voor schade tengevolge van terrorisme, kwaadwillige besmetting en/of preventieve maatregelen en handelingen of gedragingen ter voorbereiding daarvan, hierna, zowel gezamenlijk als afzonderlijk te noemen het 'terrorismerisico', de vergoeding/uitkering is beperkt tot de uitkering zoals omschreven in het Clausuleblad terrorismedekking van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (NHT). De afwikkeling van een schademelding op grond van het terrorismerisico geschiedt overeenkomstig het Protocol afwikkeling claims van de NHT. Het Clausuleblad terrorismedekking is gedeponereerd op 10 januari 2007 bij de Rechtbank Amsterdam onder nummer 3/2007 en op 10 januari onder nummer 27178761 bij de Kamer van Koophandel Amsterdam. Het Protocol afwikkeling claims, inclusief toelichting, is gedeponereerd op 12 juni 2003 bij de Rechtbank Amsterdam onder nummer 79/2003 en op 13 juni 2003 bij de Kamer van Koophandel Haaglanden te 's-Gravenhage gedeponereerd onder nummer 27178761. De teksten zijn in te zien c.q. te downloaden via [www.terrorisneverzekerd.nl](http://www.terrorisneverzekerd.nl). De uitsluitingen volgens artikelen 4.6 en 4.7 blijven onverminderd van kracht.

## **Artikel 5 Schade Verplichtingen van verzekerde**

### **5.1 Schademeldingsplicht**

Zodra de verzekeringnemer of de verzekerde op de hoogte is of behoort te zijn van een gebeurtenis die voor de maatschappij tot een uitkeringsplicht kan leiden, is hij verplicht die gebeurtenis zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is naar waarheid aan de maatschappij te melden.

### **5.2 Schade-informatieplicht**

De verzekeringnemer en de verzekerde zijn verplicht binnen redelijke termijn naar waarheid aan de maatschappij een ingevuld en ondertekend schadeaangifteformulier te zenden en zij zijn voorts verplicht alle inlichtingen en bescheiden te verschaffen die voor de maatschappij van belang zijn om zijn uitkeringplicht te beoordelen.

### **5.3 Medewerkingsplicht**

De verzekeringnemer en de verzekerde zijn verplicht hun volle medewerking te verlenen, de aanwijzingen van de maatschappij stipt op te volgen en alles na te laten wat de belangen van de maatschappij zou kunnen benadelen. Zij zijn verplicht zich te onthouden van elke toezegging, verklaring of handeling waaruit erkenning van aansprakelijkheid kan worden afgeleid.

### **5.4 Overige verplichtingen**

Zodra verzekerde kennis draagt van een bedrijfsongeval is hij verplicht de voorschriften na te leven die door of namens de overheid zijn gegeven terzake van arbeidsomstandigheden.

### **5.5 Sanctie bij niet nakomen verplichtingen**

**5.5.1.** Aan deze verzekering kunnen geen rechten worden ontleend indien de verzekeringnemer of de verzekerde een of meer van bovenstaande verplichtingen niet is nagekomen en daardoor de belangen van de maatschappij heeft benadeeld. Van een benadeling is geen sprake bij een terechte erkenning van aansprakelijkheid of bij een erkenning van louter feiten.

**5.5.2** Is de maatschappij niet geschaad in een redelijk belang, dan mag hij niettemin de schade die hij door het niet-nakomen van bovenstaande verplichtingen lijdt of de extra kosten die hij daardoor moet maken, op de uitkering in mindering brengen.

**5.5.3** Elk recht op uitkering komt te vervallen, indien de verzekeringnemer of de verzekerde een of meer van bovenstaande verplichtingen niet is nagekomen met het oogmerk de maatschappij te misleiden, tenzij de misleiding het verval van recht niet rechtvaardigt.

## **Artikel 6 Verjaring**

**6.1** Een rechtsvordering tegen de maatschappij tot het doen van een uitkering verjaart door verloop van drie jaren na aanvang van de dag, volgende op die waarop de tot uitkering gerechtigde met de opeisbaarheid daarvan bekend is geworden. Niettemin verjaart de rechtsvordering bij verzekering tegen aansprakelijkheid niet voordat zes maanden zijn verstreken nadat de vordering waartegen de verzekering dekking verleent, binnen de voor deze geldende verjaringstermijn is ingesteld.

**6.2** Een verjaring wordt gestuit door een schriftelijke mededeling, waarbij op uitkering aanspraak wordt gemaakt. Een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen met de aanvang van de dag, volgende op die waarop de maatschappij hetzij de aanspraak erkent, hetzij bij aangetekende brief ondubbelzinnig heeft medegedeeld de aanspraak af te wijzen onder eveneens ondubbelzinnige vermelding van het onder c vermelde gevolg.

**6.3** Ingeval van afwijzing verjaart de rechtsvordering door verloop van zes maanden.

## **Artikel 7 Schaderegeling**

**7.1** De maatschappij belast zich met de regeling en de vaststelling van de schade en heeft het recht benadeelden rechtstreeks schadeloos te stellen of met hen een schikking te treffen. Daarbij wordt rekening gehouden met de belangen van de verzekerde.

**7.2** Aanspraken van benadeelden tot vergoeding van personenschade zullen worden behandeld en afgewikkeld met in achtneming van het bepaalde in artikel 7:954 BW.

## **Betaling en terugbetaling van premie**

### **Artikel 8 Premiebetaling**

**8.1** De verzekeringnemer is verplicht de premie, kosten (eenmalig) en assurantiebelastingen vooruit te betalen op de premievervaldag.

**8.2** Indien de verzekeringnemer de aanvangspremie niet uiterlijk op de 30ste dag na ontvangst van het betalingsverzoek betaalt of weigert te betalen, wordt zonder dat een nadere ingebrekestelling door de maatschappij is vereist geen dekking verleend ten aanzien van alle gebeurtenissen die nadien hebben plaatsgevonden.

**8.3** Indien de verzekeringnemer de vervolgpremie weigert te betalen, wordt geen dekking verleend ten aanzien van de gebeurtenissen die nadien hebben plaatsgevonden.

**8.4** Indien de verzekeringnemer de vervolgpremie niet tijdig betaalt wordt geen dekking verleend ten aanzien van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden vanaf de 15<sup>e</sup> dag nadat de maatschappij de verzekeringnemer na de vervaldag schriftelijk heeft aangemaand en betaling is uitgebleven.

**8.5** De verzekeringnemer blijft gehouden de premie te voldoen.

**8.6** De dekking wordt weer van kracht voor gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden na de dag waarop hetgeen de verzekeringnemer verschuldigd is, voor het geheel door de maatschappij is ontvangen. In geval van termijnbetalingen geldt dat de dekking eerst in kracht wordt hersteld nadat alle onbetaald gebleven termijnen zijn voldaan.

## **Artikel 9 Naverrekening**

**9.1** De premie die op het polisblad staat, is slechts een voorlopige. Verzekeringnemer is verplicht binnen vijf maanden na het einde van ieder verzekeringsjaar de maatschappij de gegevens te verschaffen die zij nodig heeft om de definitieve premie vast te stellen. De maatschappij is verplicht verzekeringnemer terug te betalen als de definitieve premie lager is; verzekeringnemer is verplicht bij te betalen als de definitieve premie hoger is. Indien verzekerde niet voldoet aan zijn verplichting de benodigde gegevens tijdig aan de maatschappij te verschaffen, zal de maatschappij een aanhangsel afgeven waarin de definitieve premie is vastgesteld op 150% van de voorlopige premie over dat jaar, of zoveel meer als de maatschappij op grond van haar gegevens toekomt. Indien verzekerde binnen één jaar na afgifte van dit aanhangsel de maatschappij alsnog de gevraagde gegevens over het betreffende boekjaar verstrekt, zal de definitieve premie gecorrigeerd worden. Voor deze correctie zullen administratiekosten in rekening worden gebracht. Opgave van gegevens die na één jaar na afgifte van het aanhangsel worden ontvangen, worden niet meer verwerkt.

## **Artikel 10 Voorlopige premie**

**10.1** De laatst vastgestelde definitieve premie geldt als voorlopige premie voor het lopende verzekeringsjaar en per eerstkomende premievervaldag.



## **Artikel 11 Indexering**

**11.1** De maatschappij is bevoegd de tarieven jaarlijks aan te passen overeenkomstig de stijging van de consumentenprijsindex voor alle huishoudens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

## **Artikel 12 Terugbetaling van premie**

**12.1** Bij het eindigen van de verzekering heeft de verzekeringnemer recht op terugbetaling van de premie over de periode waarover de verzekering niet meer van kracht is, onder aftrek van administratiekosten. Er wordt geen premie terugbetaald als de maatschappij de verzekering beëindigt omdat een verzekerde een opzettelijk verkeerde voorstelling van zaken heeft gegeven of een onware opgave heeft gedaan.

## **Herziening van tarieven en/of voorwaarden**

### **Artikel 13 Herziening**

**13.1** De maatschappij heeft het recht de premie en/of voorwaarden van dekkingen en bloc te wijzigen. De maatschappij is gerechtigd de premie en/of voorwaarden van deze dekking(en) overeenkomstig die wijziging aan te passen en wel op een door haar te bepalen datum. De verzekeringnemer wordt van de wijziging schriftelijk in kennis gesteld en wordt geacht hiermee te hebben ingestemd, tenzij hij binnen één maand schriftelijk het tegendeel heeft bericht.

**13.2** Deze mogelijkheid van opzegging door verzekeringnemer geldt niet indien:

**13.2.1** de wijziging van de premie en/of voorwaarden voortvloeit uit wettelijke regelingen of bepalingen;

**13.2.2** de wijziging een verlaging van de premie en/of een uitbreiding van de dekking voor verzekeringnemer inhoudt.

## **Artikel 14 Duur en einde van de verzekering**

**14.1** De verzekering heeft een op de polis vermelde geldigheidsduur en wordt telkens stilzwijgend met eenzelfde termijn verlengd.

**14.2** De verzekering eindigt door schriftelijke opzegging door de maatschappij:

- a.** tegen het einde van de op het polisblad vermelde geldigheidsduur met inachtneming van een opzeggingstermijn van twee maanden;
- b.** binnen één maand nadat een schade is gemeld of de maatschappij een uitkering heeft gedaan of afgewezen. Opzegging is slechts mogelijk op gronden die van dien aard zijn dat gebondenheid aan de overeenkomst niet meer van de maatschappij kan worden gevergd. De verzekering eindigt niet eerder dan twee maanden na dagtekening van deze brief, tenzij de opzegging verband houdt met de opzet van de verzekerde om de maatschappij te misleiden;
- c.** indien de verzekeringnemer de verschuldigde premie niet tijdig betaalt. Indien een vervolgpremie niet tijdig wordt betaald wordt pas opgezegd indien de maatschappij de verzekerde vruchteloos tot betaling heeft aangemaand. De verzekering eindigt niet eerder dan twee maanden na de datum van dagtekening van de opzeggingsbrief;
- d.** binnen twee maanden na de ontdekking dat de verzekeringnemer de mededelingsplicht bij het aangaan van de verzekering niet is nagekomen en de verzekeringnemer gehandeld heeft met de opzet de maatschappij te misleiden, dan wel de maatschappij bij kennis van de ware stand van zaken de overeenkomst niet zou hebben gesloten.

**14.3** De verzekering eindigt door schriftelijke opzegging door de verzekeringnemer:

- a.** tegen het einde van de op het polisblad vermelde geldigheidsduur met inachtneming van een opzeggingstermijn van twee maanden;
- b.** binnen een maand nadat de maatschappij een uitkering heeft afgewezen. Opzegging is slechts mogelijk op gronden die van dien aard zijn dat gebondenheid aan de overeenkomst niet meer van de verzekeringnemer kan worden gevergd. De opzeggingstermijn is twee maanden;
- c.** binnen een maand na ontvangst van de mededeling van de maatschappij dat premie en/of voorwaarden ten nadele van de verzekerde zijn gewijzigd;
- d.** binnen twee maanden nadat de maatschappij een beroep gedaan heeft op het niet nakomen van de mededelingsplicht bij het aangaan van de overeenkomst.

**14.4** De verzekering eindigt van rechtswege zodra de activiteiten van de verzekeringnemer in de verzekerde hoedanigheid zijn beëindigd.

## **Aanvullende dekkingsbepalingen**

### **Rubriek A      Bijzondere polisvoorwaarden algemene aansprakelijkheid**

#### **Artikel 15 Omschrijving van de dekking**

**15.1** De verzekering dekt binnen deze rubriek met inachtneming van de algemene polisvoorwaarden de aansprakelijkheid van verzekerden voor schade van derden, mits:

- de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerden is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door de maatschappij is ontvangen;
- de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij het aangaan van de verzekering of bij wijziging van de dekking bij geen van de verzekerden bekend was.

Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit voortvloeit geacht worden te zijn ingesteld op de datum van ontvangst van de melding van deze omstandigheid.

#### **Artikel 16 Aanvullende uitsluitingen**

*Op deze rubriek zijn de volgende uitsluitingen van toepassing.*

##### **16.1 Werkgeversaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid van verzekerden als werkgever voor schade van hun ondergeschikten, zoals omschreven in rubriek B.

##### **16.2 Productenaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade door zaken, zoals omschreven in rubriek C.

##### **16.3 Milieuaantasting**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade in verband met een milieuaantasting, zoals omschreven in Rubriek D.

## **Rubriek B      Bijzondere polisvoorwaarden werkgeversaansprakelijkheid**

### **Artikel 17 Begripsomschrijvingen**

In deze rubriek wordt schade aan personen zoals vermeld in artikel 1.6.1 onderscheiden naar schade aan personen tengevolge van:

#### **17.1 Arbeidsongeval**

een plotseling van buiten af en ongewild op het lichaam van een ondergeschikte inwerkend geweld, waardoor in een ogenblik de benadeling van de gezondheid wordt toegebracht;

#### **17.2 Beroepsziekte**

een aantasting van de gezondheid van een ondergeschikte niet zijnde het gevolg van een arbeidsongeval zoals omschreven in artikel 17.1.

### **Artikel 18 Omschrijving van de dekking**

De verzekering dekt binnen deze rubriek met inachtneming van de algemene polisvoorwaarden de aansprakelijkheid van een verzekerde als werkgever tegenover zijn ondergeschikten voor schade verband houdende met het verrichten van activiteiten voor verzekerden, mits:

- de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerden is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door de maatschappij is ontvangen;
- de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij het aangaan van de verzekering of bij wijziging van de dekking bij geen van de verzekerden bekend was.
- verzekeringnemer en/of degene die als zodanig is omschreven een Risico Inventarisatie en Evaluatie (R.I. & E.) heeft uitgevoerd en een R.I.& E.-rapport met plan van aanpak heeft opgesteld op basis van de actuele arbeidsomstandigheden.

Voor aansprakelijkheid voor zaak- en letselschaden, die het gevolg zijn van, mogelijk geworden zijn door, of verergerd zijn door het niet binnen de gestelde termijn door verzekeringnemer uitvoeren van de wettelijk verplichte maatregelen inzake arbeidsomstandigheden, geldt een eigen risico van € 25.000,00.

Indien verzekerde bij een letselschade kan aantonen dat hij wel aan de ARBO-eisen heeft voldaan, geldt er geen eigen risico. Het is aan verzekeringnemer om aan te tonen dat de voorgeschreven maatregelen werden uitgevoerd.

In aanvulling hierop is verzekerd tot ten hoogste het op het polisblad vermelde verzekerde bedrag per aanspraak:

- de aansprakelijkheid van de verzekeringnemer als werkgever uit hoofde van artikel 7:611 BW wegens schending van zijn zorgplicht, zoals die voortvloeit uit de contractuele relatie tussen werkgever en werknemer.

Onder schade wordt in afwijking van het bepaalde in de algemene voorwaarden verstaan de vermogensschade die een werknemer lijdt doordat de verzekeringnemer zijn zorgplicht als werkgever niet is nagekomen.

Van deze dekking zijn uitgesloten aanspraken van werknemers die verband houden met het als bestuurder of in/opzittende van een motorrijtuig deelnemen aan het verkeer.

Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit voortvloeit geacht worden te zijn ingesteld op de datum van ontvangst van de melding van deze omstandigheid.

## **Artikel 19 Aanvullende uitsluitingen**

### **19.1 Overtreding voorschriften**

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid voor schade tengevolge van een handelen of nalaten dat bewust in strijd is met enig door of namens de overheid gegeven voorschrift ter zake van arbeidsomstandigheden, veiligheidsaspecten of re-integratie, indien zulks is geschied in opdracht van of met goedvinden van verzekerden.

Hieronder wordt onder meer verstaan:

- het niet, niet tijdig of niet behoorlijk naleven van een op het bedrijf van de verzekeringnemer en/of degene die als zodanig is omschreven gericht overheidsvoorschrift;
- het niet, niet tijdig of niet behoorlijk treffen van voorzieningen en maatregelen die van overheidswege zijn voorgeschreven voor het gebruik van machines, gereedschappen en/of het gebruik en de verwerking van gezondheidsbedreigende stoffen.

Indien de verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of bedrijfsleiding, alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde, die door een lid van de directie is belast met bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

## **Rubriek C**

## **Bijzondere polisvoorwaarden productenaansprakelijkheid**

### **Artikel 20 Omschrijving van de dekking**

**20.1** De verzekering dekt binnen deze rubriek met inachtneming van de algemene polisvoorwaarden de aansprakelijkheid van verzekerden voor schade van derden door zaken die door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde in het verkeer zijn gebracht, zijn geleverd, dan wel na constructie, bewerking of behandeling zijn opgeleverd, mits:

- de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerden is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door de maatschappij is ontvangen;
- de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij het aangaan van de verzekering of bij wijziging van de dekking bij geen van de verzekerden bekend was.

Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit voortvloeit geacht worden te zijn ingesteld op de datum van ontvangst van de melding van deze omstandigheid.

### **Artikel 21 Aanvullende uitsluitingen**

*Op deze rubriek zijn de volgende uitsluitingen van toepassing.*

#### **21.1 Werkgeversaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid van verzekerden als werkgever voor schade van hun ondergeschikten, zoals omschreven in rubriek B.

#### **21.2 Milieuaantasting**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade in verband met een milieuaantasting, tenzij deze milieuaantasting een plotselinge onzekere gebeurtenis is en deze gebeurtenis niet het rechtstreekse gevolg is van een langzaam (in)werkend proces.

## **Rubriek D**

## **Bijzondere polisvoorwaarden milieuaansprakelijkheid**

### **Artikel 22 Omschrijving van de dekking**

**22.1** De verzekering dekt binnen deze rubriek met inachtneming van de algemene polisvoorwaarden de aansprakelijkheid van verzekerden voor schade van derden in verband met een plotselinge onzekere milieu-aantasting die niet het rechtstreekse gevolg is van een langzaam (in)werkend proces, mits:

- de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerden is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur de schriftelijke melding hiervan door de maatschappij is ontvangen;
- de aanspraak respectievelijk de omstandigheid bij het aangaan van de verzekering of bij wijziging van de dekking bij geen van de verzekerden bekend was.

Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit voortvloeit geacht worden te zijn ingesteld op de datum van ontvangst van de melding van deze omstandigheid.

### **Artikel 23 Aanvullende uitsluitingen**

*Op deze rubriek zijn de volgende uitsluitingen van toepassing.*

#### **23.1 Werkgeversaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid van verzekerden als werkgever voor schade van hun ondergeschikten, zoals omschreven in rubriek B.

#### **23.2 Productenaansprakelijkheid**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade door zaken, zoals omschreven in rubriek C.

#### **23.3 Aantasting van bodem en (oppervlakte)water**

Niet gedekt is de aansprakelijkheid voor schade aan zaken in verband met een aantasting van de bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang).

## **Klachten en geschillen**

Klachten en geschillen die betrekking hebben op de bemiddeling, totstandkoming en uitvoering van deze verzekering kunnen worden voorgelegd aan het intern klachtenbureau van de maatschappij.

### *Klachten- en geschillenprocedure KiFiD*

Pas nadat u de interne klachtenprocedure hebt doorlopen en u zich met het standpunt dat is ingenomen door de maatschappij niet kunt verenigen, kunt u zich - als u een consument bent in de zin van de reglementen van het KiFiD

- binnen 3 maanden na de datum waarop de maatschappij dit standpunt heeft ingenomen, wenden tot:

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening ("KiFiD")  
Postbus 93257  
2509 AG Den Haag  
Telefoonnummer: 0900 - FKLACHT (0900 - 3552248)

Voor meer informatie over de klachten- en geschillenprocedure en de daaraan verbonden kosten wordt verwezen naar (de website van) het KiFiD: [www.kifid.nl](http://www.kifid.nl)

### *Bevoegde rechter*

Als u geen gebruik wilt maken van de interne klachtenprocedure of uw klacht niet wilt voorleggen aan het KiFiD of als u zich niet kunt verenigen met de uitkomst van de klachtenprocedure, kunt u het geschil inhoudelijk voorleggen aan de bevoegde rechter, tenzij er sprake is geweest van een bindend advies.

## **Bescherming persoonsgegevens**

De bij de aanvraag of wijziging van een financiële dienst verstrekte persoonsgegevens worden door de maatschappij verwerkt ten behoeve van het aangaan en uitvoeren van overeenkomsten ter zake financiële diensten en het beheren van de daaruit voortvloeiende relaties, met inbegrip van de voorkoming en bestrijding van fraude en het uitvoeren van activiteiten gericht op de vergroting van het klantenbestand. Op de verwerking van persoonsgegevens is de gedragscode 'Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen' van toepassing. De volledige tekst van de gedragscode kunt u raadplegen via de website van het Verbond van Verzekeraars [www.verzekeraars.nl](http://www.verzekeraars.nl).



U kunt de Gedragscode ook opvragen bij:

Verbond van Verzekeraars  
Postbus 93450  
2509 AL Den Haag  
telefoon 070 - 333 85 00.

In verband met een verantwoord acceptatiebeleid kan de maatschappij uw gegevens raadplegen bij de Stichting CIS te Zeist. Doelstelling hiervan is risico's te beheersen en fraude tegen te gaan. Het privacyreglement van de Stichting CIS is van toepassing (zie [www.stichtingcis.nl](http://www.stichtingcis.nl)).